

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome

Meistaru iela 10-502, Rīga, LV-1050, tālr. 27343432, e-pasts seplp@seplp.lv, www.seplp.lv

Rīgā, 13.01.2026.

Nr. 4/6-3

Atzinums par VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” programmas “Latvijas Televīzija 1” 2025. gada 13. decembra raidījuma “Ķepa uz sirds” sižetā “Kā žurku slimība leptospiroze apdraud arī suņus – pilsētniekus?” izskanējušo informāciju

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds (turpmāk arī – ombuds) 2025. gada 15. decembrī saņēma divus iesniegumus par VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” (turpmāk – LSM) programmas “Latvijas Televīzija 1” (turpmāk – LTV1) 2025. gada 13. decembra raidījuma “Ķepa uz sirds” (turpmāk – Raidījums) sižetā “Kā žurku slimība leptospiroze apdraud arī suņus – pilsētniekus?” (turpmāk – Sižets) izskanējušo informāciju.

[..] (turpmāk – Iesniedzējs 1) iesniegumā “Iesniegums par 2025.gada 13.decembra LTV pārraidīto sižetu un “Summer Studio” īpašnieces Ineses Kreicbergas rīcību” (turpmāk – Iesniegums 1) lūgts *atsaukt raidījuma “Ķepa uz sirds” vietnē sociālajā tīklā Facebook un Latvijas Televīzijas ēterā redzamo un LTV portālā publicēto maldinošo un patiesībai neatbilstošu ziņu [..] par to, ka ar leptospirozi nav iespējams inficēties no slima suņa.*

[..] (turpmāk – Iesniedzējs 2) iesniegumā “Iesniegums par neatkarīgo producentu grupas “Summer Studio” 2025.gada 13.decembrī LTV pārraidītā sižeta satura neatbilstību patiesībai un sabiedrības veselības interesēm” (turpmāk – Iesniegums 2) izteikts lūgums *nekavējoties atsaukt un publiski atvainoties klausītājiem, lasītājiem un Latvijas sabiedrībai ziņu, kas izvietota raidījuma “Ķepa uz sirds” vietnē sociālajā tīklā Facebook un skatāma Latvijas Televīzijā ēterā, gan publicēta LTV portālā: [..], konkrēti - informāciju par to, ka ar leptospirozi nav iespējams inficēties no slima suņa, kā maldinošu un neatbilstošu patiesībai.*

Par ziņas atsaukšanu.

Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma (turpmāk – EPLL) 50. panta pirmajā daļā ir noteikts, ka persona, par kuru kāda elektroniskā plašsaziņas līdzekļa raidījumā paustas nepatiesas ziņas, var pieprasīt, lai tas pats elektroniskais plašsaziņas līdzeklis izplata šo ziņu atsaukumu, kā arī izplata tās atbildi.

Vienlaikus EPLL 51. pantā ir noteikta kārtība, kādā elektroniskajam plašsaziņas līdzeklim ir iesniedzams iesniegums par nepatiesu ziņu atsaukumu, kā arī noteikta kārtība, kādā elektroniskais plašsaziņas līdzeklis izskata šo iesniegumu un atsauc nepatiesās ziņas, vai paziņo iesniedzējam, ka nepiekrīt atsaukuma izplatīšanai.

Minētās EPLL normas paredz, ka lūgums par nepatieso ziņu atsaukumu ir adresējams tam pašam elektroniskajam plašsaziņas līdzeklim, kurš šīs ziņas ir izplatījis savās programmās un/vai pakalpojumos.

Ņemot vērā EPLL noteikto kārtību, kā arī to, ka Iesniegums 1 un Iesniegums 2 (turpmāk kopā – Iesniegumi) bija adresēti arī LSM galvenajai redaktorei Anitai Braunai, ombuds pieņēma, ka EPLL noteiktajos termiņos LSM sniegs atbildes iesniedzējiem, ko apliecināja arī ombudam adresētās Latvijas Televīzijas programmu daļas direktores Janas Semjonovas 2025. gada 19. decembra atbildes vēstules Iesniedzējam 1 un Iesniedzējam 2 (turpmāk kopā – Iesniedzēji).

Par vienota atzinuma veidošanu.

Iepazīstoties ar Iesniegumu saturu, un, ņemot vērā to, ka Iesniegumi ir iesniegti par vienu LSM satura vienību, ombuds pieņēma lēmumu veidot vienotu atzinumu par Sižeta satura un tā veidošanas apstākļu atbilstību VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” Redakcionālajās vadlīnijās (turpmāk – Redakcionālās vadlīnijas) un VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” Rīcības un ētikas kodeksā (turpmāk – Rīcības un ētikas kodekss) noteiktajām prasībām.

Lai sagatavotu atzinumu, ombuds no 2025. gada 15. decembra līdz 2026. gada 12. janvārim:

- iepazīnās ar Iesnieguma 1 saturu un tam pievienotajiem pielikumiem – ekrānšāviņiem, kuros dokumentēts 1) 2025. gada 11. decembrī tiešsaistes sociālā tīkla “Facebook” individuālajā raidījuma “Ķēpa uz sirds” profilā publiskotais Raidījuma pieteikums, un 2) sarakste vietnē “WhatsApp” starp Raidījuma veidotāju SIA “Summer Studio” producenti Inesi Kreicbergu un [..];
- iepazīnās ar Iesnieguma 2 saturu un tajā iekļauto Latvijas veterinārārstu biedrības Mazo dzīvnieku veterinārārstu sekcijas 2025. gada 14. decembra tiešsaistes sociāla tīkla “Facebook”

individuālajā profilā izplatīto paziņojumu un tam pievienotajiem sociālā tīkla lietotāju komentāriem;

- iepazīnās ar bijušā sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuda Andas Rožukalnes 2023. gada 11. novembra atzinumu Nr. 21/6-3 “Atzinums par 2023. gada 19. oktobra iesniegumu par 2023. gada 25. septembra LR1 ziņas virsraksta un satura neatbilstību patiesībai un valsts drošības interesēm”;

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

<https://www.seplp.lv/lv/atzinums-nr-216-3-par-2023-gada-19-oktobra-iesniegumu>.

- iepazīnās ar Sižeta saturu:

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti (Sižets skatāms no 02:25 līdz 06:18 min.):

<https://replay.lsm.lv/lv/skaties/ieraksts/ltv/368050/kepa-uz-sirds-ka-pareizi-nopirkt-skirmes-kakenu-precizets>.

- 2025. gada 16. decembrī rakstiski uzdeva jautājumus LTV1 programmu daļas direktorei Janai Semjonovai un 2025. gada 29. decembrī saņēma atbildes uz tiem;
- 2025. gada 16. decembrī rakstiski uzdeva jautājumus SIA “Summer Studio” producente Inesei Kreicbergai un 2026. gada 5. janvārī saņēma atbildes uz tiem;
- iepazīnās ar Latvijas Televīzijas Programmu daļas direktores Janas Semjonovas 2025. gada 19. decembrī sniegto atbildi Iesniedzējam 1 “Par saņemto iesniegumu” un 2025. gada 19. decembrī sniegto atbildi Iesniedzējam 2 “Par saņemto iesniegumu”.

Izvērtējot Iesniegumu, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

konstatē:

[1] Par Iesniegumos minēto.

Iesniegumā 1 minēts, ka LSM 2025. gada 13. decembra Raidījuma Sižetā ir izskanējusi šāda informācija saistībā ar infekcijas slimību leptospirozi: **“Taču uzreiz jānomierina – no sava suņa cilvēks nevar inficēties”**. Iesniegumā 1 arī norādīts, ka šāda informācija ir bijusi publicēta arī 2025. gada 11. decembrī tiešsaistes sociālā tīkla “Facebook” individuālajā raidījuma “Ķepa uz sirds” profilā publiskotajā Raidījuma pieteikumā (turpmāk – Raidījuma pieteikums), ko apliecina Iesniegumam 1 pievienotais ekrānšāviņš.

Iesniedzējs 1 informē, ka, pamanot Raidījuma pieteikumā sniegto informāciju, 2025. gada 14. decembrī nekavējoties ir vērsies pie žurnālistes [SIA “Summer Studio” producentes Ineses Kreicbergas] un pieprasījis *nodrošināt sabiedrību ar patiesu informāciju*. Uz ko esot saņemta atbilde, ka viņa [Inese Kreicberga] *un viņas kolēģes tā esot sapratušas, ka no suņa inficēties nevar*.

Iesniedzējs 1 argumentē: *ņemot vērā, ka žurnālista darbs ietver pienākumu veikt faktu pārbaudi un sniegt sabiedrībai precīzu, pārbaudītu informāciju, uzskatu, ka žurnāliste to nepaveica pienācīgā kvalitātē.*

Iesniedzējs 1 arī informē par komunikācijas norisi ar žurnālisti Inesi Kreicbergu: *Tā vietā, lai atvainotos par savu kļūdu, žurnāliste rīkojās neētiski un izsmejoši, [..].*

Ņemot vērā minēto, Iesniedzējs 1 lūdz:

- 1) *atsaukt šo sižetu, nākošajā raidījumā iekļaujot kļūdu labojumu, sabiedrībai pasniedzot korektu informāciju, ka ar leptospirozi cilvēki un citi dzīvnieki var saslimt, inficējoties ar urīnu, kuru izdala slimie dzīvnieki (arī savi suņi);*
- 2) *izvērtēt žurnālistes komunikācijas atbilstību žurnālistiskajām ētikas normām.*

Iesniegumā 2 norādīts: *Sižetā, kas pārraidīts Latvijas Sabiedriskajā medijā 13.decembrī izskanējusi informācija (laiks 2:50, diktora teksts: “**Taču uzreiz jānomierina – no sava suņa cilvēks nevar inficēties**”), kas nav patiesība un ir kļaidīgs apdraudējums sabiedriskajai veselībai.*

Iesniedzējs 2 vērš uzmanību uz Sižeta saturā pastāvošo pretrunu:

- no vienas puses, veterinārārstes Dairas Viškeres stāstījums (*“Suns **vai tas pats cilvēks** var uzņemt leptospirozi, ja pārvietojas pa šīm te virsmām iespējams no urīna [..]”*) un tā laikā lietotie titri (*“Kā var inficēties ar leptospirozi? Caur sīkiem ādas vai gļotādas bojājumiem, saskaroties ar vidi, kur ir inficēts urīns”*) informē par to, ka no mājdzīvnieka cilvēks var inficēties [izcēlumi citētajā Iesnieguma tekstā šeit un turpmāk mani – E.A.];
- no otras puses, aizkadra balss teiktais *“Taču uzreiz jānomierina – no sava suņa cilvēks nevar inficēties”* to noliedz.

Iesniedzējs 2 informē, ka sākotnējais ieraksts (*“Taču uzreiz jānomierina – no sava suņa cilvēks nevar inficēties”*) tiešsaistes sociālā tīkla “Facebook” individuālajā profila “*Ķepa uz sirds*” 2025. gada 11. decembrī publicētajā Raidījuma pieteikumā ir ticis dzēsts jau 11. decembrī [kā liecina Iesniegumam 2 pievienotais ekrānšāviņš tas ir veikts 2025. gada 11. decembrī plkst. 11:58 – E.A.], kas Iesniedzējam 2 rada jautājumu: *kādēļ šādi labojumi raidījuma pieteikumā ir veikti un vai tas neliecina par to, ka raidījuma veidotāji apzinājās izteiktā apgalvojuma nepatiesību, tajā pašā laikā pieļaujot nepatiesas informācijas translēšanu LTV1/LSM.*

Ombuds tomēr neguva apstiprinājumu tam, ka izmaiņas Raidījuma pieteikumā būtu veiktas jau 2025. gada 11. decembrī, jo Iesniegumam 1 pievienotā sarakste ar Raidījuma producenti liecina,

ka šis apgalvojums Raidījuma pieteikumā ir lasāms vēl 2025. gada 14. decembrī.

Iesniedzējs 2 informē, ka tiešsaistes sociālā tīkla "Facebook" Latvijas veterinārārstu biedrības Mazo dzīvnieku veterinārārstu sekcijas individuālajā profilā 2025. gada 14. decembrī tika izplatīts paziņojums, kurā norādīts, ka *Latvijas Veterinārārstu biedrība ir nekavējoties reaģējusi uz nepatiesu informāciju, ko nav darījis ne LSM, ne LTV1, ne producentu grupa "Summer Studio"*.

Apskatot minēto paziņojumu, ombuds konstatē, ka Latvijas veterinārārstu biedrības Mazo dzīvnieku veterinārārstu sekcijas individuālajā profilā 2025. gada 14. decembrī izplatītajā paziņojumā demonstrētais Raidījuma pieteikuma ekrānšāviņš joprojām satur apstrīdēto apgalvojumu.

Līdztekus Iesniedzējs 2 vērš uzmanību, ka savulaik ir informējis toreizējo VSIA "Latvijas Radio" galveno redaktori Anitu Braunu par 2023. gada 25. septembrī radio programmā "Latvijas Radio 1" izskanējušā raidījuma "Ķēpa uz sirds" *pieteikuma virsraksta un satura neatbilstību patiesībai un valsts drošības interesēm*, un saņēmusi VSIA "Latvijas Radio" galvenās redaktores atbildes vēstuli un ombuda atzinumu [2023. gada 11. novembra atzinums Nr. 21/6-3]. Abas minētās atbildes Iesniedzējs 2 lūdz ņemt vērā, *izvērtējot sadarbību ar "Summer Studio", kā arī atbildīgo LSM darbinieku rīcību*.

Iesniedzējs 2 uzskata, ka:

- 1) *šis raidījums/publikācija pārkāpj vairākus Žurnālistu Ētikas kodeksa punktus [biedrības "Latvijas Žurnālistu asociācija" Ētikas kodekss – E.A.] (..) t.sk. ir pārkāpts žurnālista uzdevums sniegt sabiedrībai **patiesu un pārbaudītu** informāciju; un tas, ka fakti izklāstam žurnālista veidotajā saturā jābūt **objektīvam, skaidram, bez falsifikācijas vai maldināšanas**. Tāpat uzskatām, ka ir pārkāpts žurnālista pienākums pārbaudīt avotu sniegto informāciju. Žurnālistam bija pienākums pārbaudīt faktus un atspoguļot sabiedrībai patiesā veidā, kā arī izvēlēties ekspertus, kas ir tiesīgi sniegt kompetentu viedokli;*
- 2) *šis LTV1/LSM pārraidītais/publicētais materiāls ir fundamentāli pretrunā ar redakcionālajām vadlīnijām. Tāpat uzskatām, ka šādas, melīgas, ziņas tiražēšana ir pretrunā ar sabiedrības interesēm;*
- 3) *LTV1/LSM redakcijai ir jābūt atbildīgai arī par citu producentu grupu materiāliem, ko publicē/translē LRT un tas, ka šo konkrēto raidījumu ir producējusi formāli neatkarīgo producentu grupa "Summer Studio", nenozīmē, ka uz šo raidījumu neattiecas LTV1/LSM redakcionālā politika un kvalitātes standarti.*

[2] Par Sižeta saturu un Raidījuma pieteikumu.

Iesniegumos minētais Sižets izskanēja 2025. gada 13. decembrī programmas LTV1 raidījumā “Ķēpa uz sirds” (02:25 līdz 06:18 min.). Raidījuma un Sižeta veidotāji ir SIA “Summer Studio”.

Sižeta ievadā aizkadra balss vēsta par šoruden visvairāk apspriesto suņu infekcijas slimību Latvijā – leptospirozi jeb sauktu arī par žurku slimību, uzdodot divus jautājumus:

1) *kas tā ir?*

2) *un cik bīstama tā ir sunim **un arī saimniekam**?* [izcēlums mans – E.A.]

Kā piemērs saslimšanai ar šo slimību tiek minēts gadījums ar kucēnu Rio, kurš, *staigājot privātmājas dārzā, desmit dienas pēc kompleksās potes inficējās ar leptospirozi*. Situāciju un slimības pazīmes izklāsta kucēna saimniece Maira Priede. Pēc saimnieces komentāra aizkadra balss turpina:

Ārsti atzīst, ka kucēniem visas slimības norisinās straujāk, bet tas nenozīmē, ka pieaugušie suņi un suņi seniori pakļauti mazākam leptospirozes riskam. Diemžēl ar to var saslimt visu vecumu suņi. [..]

Žurkas leptospirozi izplata ar saviem izdalījumiem. Visbiežāk ar urīnu. Sliktākā laikā suns var saslimt, pat peldoties ūdenstilpnē, kur ietecējuši žurku izdalījumi vai arī grauzējs nokārtojies.

Turpmāk Sižetā komentāru sniedz veterinārārste Daira Viškere:

Leptospirozi suns vai cilvēks var uzņemt [izcēlums mans – E.A.], *ja, piemēram, pārvietojas pa virsmām, ja ir kaut kādi ādas vai gļotādas bojājumi. Tas būtu pirmais variants.*

Otrs – ja šie dzīvnieki medī šos dzīvniekus. Urīns var būt trāpījis mutes gļotādā, mutes dobumā. Tādā veidā var iegūt leptospirozi.

Aizkadra balss turpina: *Nekādas profilakses, izņemot vakcināciju, diemžēl nav. Pirms vakcinējat savu suni pret leptospirozi, noteikti pajautājiēt veterinārārstam, pret cik celmiem suns tiks vakcinēts. Jo var būt viens līdz četri populārākie leptospirozes celmi.*

Veterinārārste Daira Viškere: *Viens jautājums ir, ja viņš ir tikko vakcinēts, iespējams, vēl nav izveidojusies imunitāte. Nav tā, ka savakcinējam un uzreiz tajā dienā viņš ir imūns.*

Otrs – vakcinēts pret vienu vai četriem celmiem? Apliecībā ir “L” vai “L4”. Leptospirozei ir krietni vairāk celmu, nekā pret kuriem vakcinējam dzīvniekus.

Aizkadra balss: *Ikvienam saimniekam pašam jāiemācās izvērtēt riskus, un pieņemt lēmumus par*

suņa vakcināciju. Jo ir iespējams veikt arī antivielu testu, lai saprastu, vai vakcinācija ir nepieciešama, vai organismā pietiek antivielu pret šo slimību. Svarīga ir arī sezona un laikapstākļi. Karstā un aukstā laikā riski būs krietni zemāki.

Aizkadra balss teikto turpina veterinārārstes Dairas Viškeres teiktais: *Standartā vakcinācijas pret leptospirozi līdz šim esam rakstījuši reizi gadā. Bet arī literatūrā min, ka, ņemot vērā epizodisko situāciju valstī, kas mūsu gadījumā šobrīd ir bijuši šie anormālie laikapstākļi – vasarā siltais, mitrais klimats – tad šo leptospirozes vakcīnu iesaka reizi sešos mēnešos. Tātad divas reizes gadā.*

Kā redzams, Sižeta saturu galvenokārt veido aizkadra balss teiktais un veterinārārstes Dairas Viškeres komentāri.

Atzinuma sagatavošanas laikā Sižetā ir veikti precizējumi – no tā ir izņemts Iesniegumos apstrīdētais apgalvojums **“Taču uzreiz jānomierina – no sava suņa cilvēks nevar inficēties”** un pievienots šāds teksts:

Kļūdas labojums: Šajā raidījuma sērijā izskanēja kļūdainais apgalvojums, ka cilvēks nevar inficēties ar leptospirozi no sava suņa. Precizējam, ka inficēšanās var notikt, aprūpējot ar leptospirozi slimus mājdzīvniekus vai mājlopus. Atvainojamies par kļūdu.

2025. gada 11. decembrī tiešsaistes sociālā tīkla “Facebook” individuālajā profilā “Ķēpa uz sirds” publiskotajā Raidījuma pieteikumā, kā par to liecina Iesniegumam 1 pievienotais ekrānšāviņš, bija lasāms apstrīdētais apgalvojums **“Taču uzreiz jānomierina – no sava suņa cilvēks nevar inficēties”**. Atzinuma tapšanas laikā Raidījuma profilā sociālajā tīklošanās vietnē “Facebook” zem Raidījuma pieteikuma ir veikts šāds ieraksts:

[Precizējums]

13. decembra raidījumā izskanēja kļūdainais apgalvojums, ka no sava suņa cilvēks nevar inficēties ar leptospirozi. Precizējam, ka inficēšanās var notikt aprūpējot ar leptospirozi slimus mājdzīvniekus vai mājlopus. Raidījuma komanda atvainojas par kļūdu.

[4] Par LSM atbildes vēstulē ombudam sniegto informāciju.

Uz ombuda 2025. gada 16. decembrī rakstiski uzdotajiem jautājumiem LTV Programmu daļas direktore Jana Semjonova sniedza šādas atbildes [visi izcēlumi atbilžu tekstā mani – E.A.]:

1) par LSM sadarbību ar SIA “Summer Studio”;

LSM sadarbojas ar producentu SIA “Summer Studio” jau 15 sezonas. LSM ir raidījuma pasūtītājs, un 2025. rudens sezonā to līdzfinansē “Borisa un Ināras Teterevu fonds”. Ar pasūtījuma veicēju

producentu "Summer Studio" ir noslēgts līdzfinansēšanas līgums.

Saskaņā ar noslēgto līgumu par raidījuma "Ķepa uz sirds" saturu atbild producenti. Producenti veido raidījumu augstā mākslinieciskā un tehniskā kvalitātē atbilstoši līguma noteikumiem, LSM tehniskajam standartam, kas pievienots līguma pielikumā, un LSM Rīcības un ētikas kodeksam, ar kuru producenti ir iepazīstināti. Tāpat producentam ir saistoši LSM programmu daļas norādījumi un ieteikumi attiecībā uz raidījumu veidošanu.

Producentam ir pienākums nekavējoties, pēc LSM pieprasījuma, informēt LSM par raidījuma izveides un attīstības gaitu un atskaitīties par paveikto darbu. Visas raidījuma izmaiņas producentam ir pienākums saskaņot ar LSM.

2) par sadarbības partnera iepazīstināšanu ar VSIA "Latvijas Sabiedriskais medijs" Redakcionālo vadlīniju un Rīcības un ētikas kodeksa prasībām;

Sadarbības partneris, parakstot līgumu par raidījuma izveidi, **parakstās arī par to**, ka ir iepazinies ar LSM Redakcionālajām vadlīnijām un Rīcības un ētikas kodeksu. Dokumenti ir publiski pieejami LSM mājas lapās.

3) par 2023. gada 1. novembra ombuda atzinumā Nr. 21/6-3 ieteiktā ievērošanu;

Ar producentu pārrunas par 2023. gada 1. novembra ombuda atzinumu tika veiktas 2023. gada beigās.

Slēdzot līgumu par 2025. gada otrā pusgada plānotajiem raidījumiem LTV ēterā, LSM nav atkārtoti pārrunājis minētos jautājumus. Jāņem vērā, ka Ombuda minētais ieteikums bija par 2023. gada 25. septembra raidījuma radio versiju. Šajā laikā VSIA "Latvijas Televīzija" un VSIA "Latvijas Radio" darbojās šķirti, un informācijas pārnese notika fragmentāri. 2025. gadā LSM LTV Programmu daļai nebija uzdevuma ar producentu pārrunāt šos jautājumus, balstoties uz VSIA "Latvijas Radio" pieredzi. Jāņem vērā, ka **ombuda ieteikums ir rekomendējošas dabas un nevar tikt uzskatīts par saistošu visus turpmākos gadus atkārtoti slēdzot līgumu.**

4) par 2025. gada 13. decembra raidījuma "Ķepa uz sirds" satura kvalitātes izvērtēšanu:

Saskaņā ar noslēgtā līguma noteikumiem raidījumu satura kvalitāti izvērtē, pirmkārt, pats neatkarīgais producenti, izvēloties tēmas, dalībniekus un citus aspektus raidījuma producēšanas laikā.

Satura izvērtēšana LSM pusē notiek sadarbībā ar LSM galveno redaktoru, LTV Programmu daļas satura redaktoru, Programmu daļas vadītāju, kā arī pirms līguma slēgšanas, izvērtējot mērķus un

uzdevumus, satura kvalitāti, sasniegto auditoriju un citus aspektus.

Atsevišķu raidījumu saturiskais izvērtējums un atbilstība LSM dokumentācijai iespējams, ja raidījums ir iesniegts LTV Programmu daļas satura redaktoram, pirms tā nonākšanas ēterā. **Šoreiz producenti materiālu nebija iesniedzis izvērtēšanai.**

Tomēr, ja materiāls arī tiktu iesniegts, Programmu daļas redaktors tik detalizētā līmenī nenodarbojas ar raidījumu faktu pārbaudi un visticamāk kļūdainā informācija netiktu pamanīta.

13. decembra raidījumā “Ķepa uz sirds” ir pārprasts konteksts un pieļauta faktoloģiska kļūda, kas pēc tam ir arī labota nākamajos raidījumos un satura publicēšanas platformās.

5) par to, kad tika saņemta informācija par Sižetā izskanējušo kļūdaino informāciju;

LSM šā gada 15. decembrī saņēma divus elektroniski parakstītus iesniegumus, kuros norādīts, ka ir bijušas pieļautas kļūdas raidījumā paustajos faktos, aicinājums šīs kļūdas labot, kā arī atvainoties par kļūdu pieļaušanu.

6) par LSM veiktajām darbībām pēc informācijas saņemšanas.

LSM, izvērtējot raidījumā pausto informāciju, sazinoties ar producentu SIA “Summer Studio”, Pārtikas un veterināro dienestu, kā arī ar Slimību profilakses un kontroles centru, secināja, ka raidījumā ir pārraidīta kļūdaina informācija, kas ir jālabo.

Nemot vērā šo faktu, raidījuma [1] fails tika labots un [2] gan publiski, gan arhīvā saglabāts labots raidījuma materiāls. [3] Līdzās arī pie satura izvietojuma, kur bija kļūdainais materiāls, papildināta informācija ar precizējumu (Replay, Facebook). [4] Tāpat arī kļūdas labojums tika iekļauts raidījumā, kas ēterā tika pārraidīts 2025. gada 20. decembrī. [5] Līdzās kļūdas labojumiem, iekļauta arī atvainošanās par kļūdaino informāciju. [numerācija mana – E.A.]

Kļūdas labojumi un precizējumi veikti saskaņā ar LSM apstiprināto dokumentu “Redakcionālās vadlīnijas”, kas pieejamas publiski arī LSM mājas lapā: <https://ltv.lsm.lv/satura-veidosana/satura-kludu-labosanas-pamatprincipi-latvijas-televizija-2024>.

Tāpat arī tika sagatavotas un nosūtītas atbildes uz saņemtajiem iesniegumiem.

[5] Par SIA “Summer Studio” producentes Ineses Kreicbergas atbildes vēstulē ombudam sniegto informāciju.

Uz ombuda 2025. gada 16. decembrī rakstiski uzdotajiem jautājumiem tika saņemtas šādas atbildes [visi izcēlumi citētajā atbilžu tekstā mani – E.A.]:

- 1) par to, vai SIA “Summer Studio” darbinieki ir iepazīstināti ar LSM Redakcionālajām vadlīnijām un Rīcības un ētikas kodeksu;

Jā.

- 2) par komunikāciju ar Iesniedzēju 1 pēc paziņojuma saņemšanas par kļūdaino informāciju Raidījuma pieteikumā;

[..] man 2025.gada 14. decembrī, svētdienas rītā plkst 8:55, uz manu privāto tālruni whatsapp informēja par pieļauto kļūdu, vienlaikus **izsakot arī draudus un paužot negatīvas emocijas.**

Neskatoties uz to, ka tā ir brīvdiena, neņemot vērā [..] **jūtamī neiecietīgo attieksmi un atļaušanos privāti mani traucēt, lai gan [..] nav ne tuvinieks, nedz arī draugs, [..] izskaidroju, ka no [..] intervijā neskaidri sniegtās informācijas nevarējām viennozīmīgi saprast, ka cilvēki ar minēto infekciju var saslimt no sava suņa. Bez tam cilvēku saslimšana arī nebija raidījuma sižeta tēma.**

Dīvaini man likās arī [..] pārmēti, ka [..] ir apgalvojusi kļūdaino informāciju – kas liek domāt, ka [..] sižetu nemaz [..] nav redzējusi, jo **nekur atsaucies uz [..] teikto sižetā nav.**

Nav īsti arī skaidrs kāds bija [..] **nolūks man rakstīt privāti svētdienā, ja jau tāpat nākamajā darba dienā tapa oficiāla vēstule – iesniegums.**

Uz manām vairākām pēdējām atbildēm [..] par šo tēmu [..] pat neatbildēja.

20.12. [..] man atsūtīja ekrānšāviņu no mūsu raidījuma publicētā precizējuma, pasakot paldies par labojumu.

- 3) par veiktajām darbībām, saņemot ziņu no Iesniedzēja 1 par izplatīto maldīgo informāciju.

Informācija tika izlabota – [1] kļūdainais teikums izņemts no sižeta pieteikuma, profilos FB un instagram (pēc [..] pieprasītā ar trijām izsaukuma zīmēm - nekavējoties no FB dzēst).

[2] 2025.gada 20.decembra TV raidījumā „Ķepa uz sirds“ tika izvietots precizējums par pieļauto kļūdu. [3] Šī paša informācija tika ievietota raidījuma profilos FB un instagram. [numerācija mana – E.A.]

[5] Par ombuda kompetenci.

Ņemot vērā Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu un to pārvaldības likuma (turpmāk – SEPLPL) 18. panta pirmajā daļā noteikto ombuda kompetenci vērtēt LSM programmu un pakalpojumu atbilstību SEPLPL 1. pantā noteiktajam mērķim un 3. pantā noteiktajiem sabiedrisko

elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības pamatprincipiem, kas ir izvērsti LSM Redakcionālajās vadlīnijās un Rīcības un ētikas kodeksā, ombuds pārbauga LSM satura un tā veidošanas apstākļu atbilstību šajos pašregulējošajos dokumentos noteiktajām prasībām.

Lai arī ombuda atzinums var tikt veidots tikai par LSM satura vienību atbilstību profesionālās ētikas prasībām un šo prasību ievērošanu redakcionālajos lēmumos un profesionālajās procedūrās, kas veiktas satura veidošanas procesā, ombuds konstatē, ka tā kompetencē ir sniegt atzinumu par Sižeta saturu, kā arī par tā veidotāju komunikācijas atbilstību LSM pašregulējošajos dokumentos noteiktajiem principiem un prasībām. Neskatoties uz to, ka Sižets ir ārēju satura veidotāju sagatavots, ombuds ir tiesīgs vērtēt tā saturu un saistībā ar to veikto darbību atbilstību LSM Redakcionālajām vadlīnijām un LSM Rīcības un ētikas kodeksam, jo abi pašregulējošie dokumenti ir saistoši ne tikai LSM darbiniekiem, bet arī neatkarīgajiem producentiem, autoriem, individuālajiem komersantiem un citiem, kas veido saturu publicēšanai LSM programmās vai pakalpojumos. Rīcības un ētikas kodeksa 1. punkta otrajā apakšpunktā ir noteikts, ka *Rīcības un ētikas kodekss ir saistošs visiem VSIA „Latvijas Sabiedriskais medijs” darbiniekiem neatkarīgi no viņu amata un nodarbinātības veida – vadītājiem, satura veidotājiem jebkurā platformā, tai skaitā personām, kuras piesaistītas satura veidošanai ārpus darba tiesiskajām attiecībām, [..]*.

Vienlaikus ombuds informē, ka tā kompetencē neietilpst vērtēt Sižeta un tā veidotāju rīcības atbilstību biedrības “Latvijas Žurnālistu asociācija” Ētikas kodeksā noteiktajam. Biedrības “Latvijas Žurnālistu asociācija” Ētikas kodeksa pārkāpumus izskata šīs biedrības Ētikas komisija. Tomēr ombuds pieļauj, ka ombuda sniegtais atzinums par LSM Redakcionālo vadlīniju un Rīcības un ētikas kodeksa noteikto prasību ievērošanu vai neievērošanu Sižeta saturā un tā veidotāju rīcībā sniegs pilnvērtīgu atbildi arī par to, vai šo satura vienību publiskošana un to veidošana nav pretrunā arī ar biedrības “Latvijas Žurnālistu asociācija” Ētikas kodeksā noteiktajiem žurnālistu uzdevumiem un pienākumiem.

Izvērtējot Sižeta un tā veidotāju rīcības atbilstību, Ombuds atzinuma sagatavošanas procesā pārbaudīja, vai Sižetā un tā veidotāju rīcībā ievērotas šādas LSM pašregulējošās prasības:

- 1) LSM Redakcionālo vadlīniju 1.2 punktā noteiktā LSM misija *strādāt sabiedrības interesēs, pēc augstākajiem profesionālajiem standartiem veidojot programmas un cita veida saturu, saskaņā ar kuru LSM darbu nosaka sabiedrības intereses saņemt patiesu informāciju [..] un novērst maldinošas informācijas ietekmi;*
- 2) LSM redakcionālo vadlīniju 1.4 punktā noteiktie darbības profesionālie principi:
 - **Precizitāte:** *LSM sniedz pārbaudītu un iespējami precīzu informāciju, tie nedrīkst apzināti*

maldināt auditoriju, sagrozīt vai izdomāt faktus;

- **Objektivitāte:** *LSM satura izklāstā balstās uz faktiem, izmanto informāciju, kas palīdz saprast kontekstu, un gādā, lai izskan tematam, žanram vai raidījuma formātam būtiskie argumenti un viedokļi.*

- 3) LSM Rīcības un ētikas kodeksa 2.2. punktā noteiktā prasība savus pienākumus veikt saskaņā ar sabiedriskā medija vispārpieņemtajām pamatvērtībām, kas ir neatkarība, uzticamība un cilvēka cieņa. Šīs vērtības caurauž gan medija ikdienas darbu, gan radīto saturu;
- 4) LSM Rīcības un ētikas kodeksa 6.1. punktā noteiktā prasība publiskajā komunikācijā būt godīgiem un atbildīgiem, izvairīties no darbībām, kas mazina LSM uzticamību;

Iekļaujot Sižetu LSM televīzijas programmā, tas kļūst par LSM satura sastāvdaļu, par kura atbildību LSM pašregulējošajiem normatīvajiem dokumentiem ir atbildīgi LSM redaktori. SEPLPL 6. panta trešā daļa nosaka, ka *Sabiedriskā elektroniskā plašsaziņas līdzekļa galvenais redaktors ir atbildīgs par sabiedriskā elektroniskā plašsaziņas līdzekļa redakcionālajiem lēmumiem.*

Līdz ar to ombuda uzdevums ir izvērtēt arī to, vai LSM redakcionālie lēmumi iekļaut Raidījumu LTV1 programmā un LSM redakcionālās vadības rīcība pēc kļūdainas informācijas atklāšanas Raidījuma saturā ir balstījusies vispusīgā izvērtējumā par Sižeta satura atbildību Redakcionālajās vadlīnijās noteiktajām prasībām un Redakcionālajās vadlīnijās noteiktajai kārtībai kļūdu labošanas gadījumos. Šim nolūkam ombuds atzinuma sagatavošanas procesā pārbaudīja šādu LSM pašregulējošo prasību ievērošanu LSM redakcionālajos lēmumos:

- 5) LSM Redakcionālo vadlīniju 1.3 punktā izteiktā LSM redakcionālā vērtība *Atbildīgums: LSM uzņemas atbildību par to radīto saturu un darbojas, lai sniegtu patiesu un dažādām sabiedrības interesēm atbilstošu informāciju. LSM reaģē uz pamatotu kritiku un to ņem vērā, lai pilnveidotu savu darbu, kā arī godīgi atzīst kļūdas, ja tādas pieļāvuši, tās labo un mācās no tām.*
- 6) LSM Redakcionālo vadlīniju 2.10. punktā *Kļūdu labojumi* noteiktais: *LSM nevairās atzīt, ja saturā ir bijušas kļūdas. Kļūdas tiek labotas, cik ātri tas ir iespējams. Žurnālists un struktūrdaļas vadītājs vienojas par atbilstošāko kļūdas labošanas veidu ēterā, interneta vietnē un citur.*

Izvērtējot konstatēto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

secina:

[6] Par Sižetā izskanējušā apgalvojuma *Taču uzreiz jānomierina – no sava suņa cilvēks nevar inficēties – rašanās cēloņiem.*

Ombudam ir jāsecina, ka atzinuma sagatavošanas laikā Iesniegumos apstrīdēto Sižetā izteikto un Raidījuma pieteikumā iekļauto apgalvojumu visas iesaistītās puses atzīst par kļūdainu. Neskaidri ir vienīgi šādas kļūdas rašanās apstākļi.

Kā redzams Raidījumā, tad konkrētā Sižeta žanrs ir informatīvi izglītojošs, par ko liecina jau sižeta nosaukums – “Kā žurku slimība leptospiroze apdraud arī suņus – pilsētniekus?”.

Tādējādi žurnālista mērķis ir sniegt atbildi uz šo jautājumu, ko, visticamāk, var paveikt, apkopojot attiecīgo informāciju, piemēram, zinātnisko literatūru par šo slimību, vai jautāt ekspertam. Šajā gadījumā ir notikusi izvēle intervēt ekspertu – veterinārārsti, lai skatītājiem sniegtu atbildi uz izvirzīto jautājumu. Visticamāk, intervija ir izvēlēta kā informācijas vākšanas veids, lai iegūtu nepieciešamos skaidrojumus par slimību. Šajā brīdī žurnālists ir uzņēmies atbildību par šo procesu, uzdodot atbilstošus jautājumus vai, ja ir kas neskaidrs, lūdzot tos precizēt.

Kā redzams, Sižetā iegūtais materiāls 1) tiek atstāstīts jeb izmantots kā fona informācija un 2) izmantots kā eksperta viedoklis par konkrēto slimību. Minētais apgalvojums – ***Taču uzreiz jānomierina – no sava suņa cilvēks nevar inficēties*** – izskan kā fona informācija no žurnālista puses, tādējādi, iespējams, ir intervējamā teiktā interpretācija.

Iedziļinoties Iesniegumam 1 pievienotajā īsziņu sarakstē starp Raidījuma producenti Inesi Kreicbergu un [...], ir jāsecina, ka Iesniedzējs 1 šo apgalvojumu ir uztvēris kā Raidījuma veidotāju patvaļīgu secinājumu no intervijā sniegtās informācijas, kas Iesniedzējam 1 radīja pamatotu satraukumu par sabiedrības dezinformēšanu, kā arī par to, ka šis apgalvojums var radīt iespaidu par nekompetenci. Uz ko tika saņemta Raidījuma producentes atbilde, ka veterinārārste intervijā ir neskaidri izteikusies, ka Raidījuma veidotāji nav sapratuši to līdz galam, ka Raidījums nav zinātnisks traktāts, ka apšaubāma ir lietderība uzsvērt inficēšanās iespēju no mājdzīvnieka, jo tas varētu radīt negatīvas sekas kā nepārdomātu atteikšanos no mājdzīvniekiem bailēs inficēties.

Lai arī Raidījuma producete savās atbildēs norāda, ka saistībā ar šo apgalvojumu Sižetā nav atsauces uz veterinārārsti kā informācijas avotu, tomēr Sižeta konteksts pieļauj to, ka to varētu uztvert kā veterinārārstes slēdzienu. Par to liecina Iesniegumā 2 uzdots jautājums – *Mani patiesi interesē, vai minētais (diktora nolasītais apgalvojums laiks 2:50, aizkadra diktora teksts: “Taču uzreiz jānomierina – no sava suņa cilvēks nevar inficēties”) ir veterinārmedicīnas ārstes Višķeres citāts. Ja tā ir, lūgums iestādes kompetences ietvaros izvērtēt piemērojamās sankcijas pret*

Dr. Vet. Višķeri –, kā arī atzinuma pirmajā daļā jau izklāstītā pretruna starp veterinārārstes intervijā teikto un aizkadra balss izteikto apgalvojumu.

Ombuds nevar piekrist Raidījuma producentes atbildes vēstulē ombudam teiktajam – *no viņas [veterinārārstes – E.A.] intervijā neskaidri sniegtās informācijas nevarējām viennozīmīgi saprast, ka cilvēki ar minēto infekciju var saslimt no sava suņa. Bez tam cilvēku saslimšana arī nebija raidījuma sižeta tēma* [izcēlums citētajā tekstā šeit un turpmāk mans – E.A.] –, jo Sižets tiek pieteikts, uzdodot divus jautājumus, no kuriem otrais ir par to, cik bīstama šī slimība *ir sunim un arī saimniekam*. Jāņem vērā, ka Sižeta ievadā sniegtā informācija *par šoruden visvairāk apspriesto suņu slimību Latvijā – leptospirozi jeb sauktu arī par žurku slimību*, liecina, ka Sižeta veidošanas konkrētais iemesls ir šīs saslimšanas plašā rezonanse sabiedrībā, kuras cēlonis, savukārt ir tas, ka leptospiroze ir t.s. *zoonoze* jeb infekcijas slimība, kas var tikt pārnesta no dzīvniekiem uz cilvēkiem. Sižetā izceltā un Raidījuma Pieteikumā iekļautā atbilde uz šo jautājumu – *“Taču uzreiz jānomierina – no sava suņa cilvēks nevar inficēties”* – liecina, ka šis apgalvojums ir viens no galvenajiem Sižeta vēstījumiem. Šādu vēstījumu gadījumā žurnālistam būtu jāpārlicinās, vai nav kādi fakti, kas ir pretrunā ar apgalvojumā izteikto pieņēmumu. To ir gaužām vienkārši pārbaudīt vai nu jautājot jebkuram mākslīgā intelekta rīkam vai ievadot tīmekļa meklētājos atslēgvārdu “leptospiroze”, vai skatot Slimību profilakses un kontroles centra sniegto informāciju¹.

[7] Par Raidījuma producentes komunikāciju ar Iesniedzēju 1.

Izvērtējot Iesniegumam 1 pievienoto īsziņu saraksti starp Raidījuma producenti un Iesniedzēju 1, ir jāsecina, ka savstarpējā komunikācija sarakstes laikā pārvēršas par konfliktu.

Iesniedzējs 1 vērsās pie Raidījuma producentes 2025. gada 14. decembrī plkst. 08:55, lai informētu, ka Raidījuma pieteikumā ir iekļauta kļūdaina informācija. Šis apstāklis liecina, ka Raidījuma pieteikumā sarakstes laikā joprojām ir lasāms kļūdainais apgalvojums, par ko liecina Iesniedzēja 1 ziņai pievienotais Raidījuma pieteikuma ekrānšāviņš.

Producentes pirmā atbilde ir vērtējama kā centieni Iesniedzēju 1 nomierināt, mazināt pieļautās kļūdas nozīmīgumu, pārvirzīt komunikāciju uz neitrālas tēmas – *zoonozes* – apspriešanu. Sarakstes turpinājumā Iesniedzējam 1 saasinot komunikāciju un pieprasot nepatieso ziņu dzēst no tiešsaistes sociālā tīkla “Facebook raidījuma “Ķepa uz sirds” individuālā profila, kā arī atsaukt šo informāciju, ja tā ir izskanējusi arī iepriekšējās dienas Raidījumā, tiek saņemta atbilde, ka *sižetu*

¹ Skat. izmantojot tīmekļa vietnes saiti: <https://www.spkc.gov.lv/lv/infekcijas-slimibu-apraksti#leptospiroze>.

jau neizdzēsīsim, ka raidījumā nav teikts, ka kļūdaino apgalvojumu izsaka veterinārārste, ka neviens nav saslimis no sava suņa, ka par bīstamību un vakcinācijas nepieciešamību sižetā ir ticis runāts. Tik tālu Raidījuma producentes atbildes varētu uztvert kā centienus deeskalēt situāciju, lai gan izvēlētais paņēmieni – mazināt problēmas nozīmīgumu, nevis piedāvāt tās risinājumu – noved pie konflikta saasinājuma, kuru pastiprina sarakstē Raidījuma producentes uzdotie retoriskie jautājumi – Kāpēc Jūs tik ļoti satraucaties? Jeb Jums jau no rīta kāds izlēma sabojāt garastāvokli?

Turpmākajā sarakstē Iesniedzējs 1 cenšas pamatot savu satraukumu, rakstot par to, ka ar leptospirozi slimo mājdzīvnieku saimnieki var inficēties, ka viņi ir apdraudēti, ka jāievēro piesardzība un personiskā higiēna, ka vetārsti par to brīdina slimo suņu saimniekus. Turpretī Raidījuma producentes atbildēs ir vērojami centieni mazināt savu atbildību (*TV sižets jau nav zinātnisks traktāts*), pārnest vainu uz intervēto personu, ka tā neskaidri izteicās, mazināt problēmas mērogu un nozīmi (*nav zināms piemērs, kur būtu saslimuši cilvēki no suņiem, bet teorētiski to izslēgt nevar. Nu tā kucēna saimniece, kas pie jums ārstējas, taču nenaslima no sava suņa!*) Kā arguments tiek lietots arī apsvērums par sabiedrības informēšanas lietderīgumu – *cik lietderīgi uzsvērt kā svarīgāko, ka saimnieki teorētiski var saslimt no sava suņa? Ko tieši tas dod?*

Tādējādi ombudam jāsecina, ka, ieņemot aizstāvēšanās pozīciju, Raidījuma producentes komunikācija nav vērtējama kā konstruktīva, ar mērķi – rast risinājumu, bet gan rada iesaistītu par centieniem *apiet* vai atcelt problēmu, kas neatbilst lietišķas komunikācijas standartiem. Šo iesaistītību pastiprina Raidījuma producentes ombudam sniegtie komunikācijas ar Iesniedzēju 1 vērtējumi, ka Iesniedzējs 1 saziņā ir izteicis *draudus* un paudis *negatīvas emocijas, neiecietīgu attieksmi*, ir atļāvies *privāti mani traucēt*, kā arī, ka *nav īsti skaidrs kāds bija* [Iesniedzēja 1] *nolūks man rakstīt privāti svētdienā*.

Ir jāņem vērā, ka šī sarakste nav vērtējama kā privāta sarakste, jo tās tēma ir LSM programmā iekļautais saturs, kas pamatoti Iesniedzējam 1 ļauj pieņemt, ka viņš komunicē ar LSM pārstāvi, kam saistošas ir tās pašregulējošās prasības, kas izteiktas LSM Rīcības un ētikas kodeksā.

[8] Par LSM atbildīgo redaktoru rīcību.

Kā lasāms LTV Programmu daļas direktores Janas Semjonovas atbildēs ombudam, informāciju par Sižetā izskanējušo kļūdaino informāciju LSM ir saņēmis 2025. gada 15. decembrī kā Iesniedzēju Iesniegumus. Tas rada jautājumu, kāpēc LSM sadarbības partneris – producents SIA “Summer Studio” pats nav informējis LSM par radušos situāciju.

Turpmākās LSM veiktās darbības, kas tiek uzskaitītas LTV programmu daļas direktores atbildē,

liecina, ka problēmsituācija tika operatīvi risināta, veicot visas nepieciešamās darbības, lai pieļauto kļūdu izlabotu un novērstu maldinošas informācijas klātbūtni LSM saturā.

Atbildē uz ombuda jautājumiem ir norādīts, ka atsevišķu raidījumu saturiskais izvērtējums LSM pašregulējošajiem dokumentiem ir iespējams ar nosacījumu, ja raidījums tiek iesniegts LTV Programmu daļas satura redaktoram pirms tā nonākšanas ēterā, bet šoreiz Raidījums vērtēšanai nav ticis iesniegts. Ombuds sliecas piekrist sniegtajam skaidrojumam – *ja materiāls arī tiktu iesniegts, Programmu daļas redaktors tik detalizētā līmenī nenodarbojas ar raidījumu faktu pārbaudi un visticamāk kļūdainā informācija netiktu pamanīta* – jo tas nav LSM iespējās skrupulozi pārbaudīt katru ārējā satura veidotāja sagatavotā satura vienībā izteikto apgalvojuma patiesuma vērtību un precizitātes līmeni. Iekļaujot LSM saturā ārēja satura veidotāju sagatavoto materiālu, primāri ir jāizvērtē konkrētā satura veidotāja uzticamība, kuru nosaka līdzšinējā sadarbības pieredze, kā arī jāizvērtē pietiekamais pamats uzskatīt iesniegto materiālu par kvalitatīvu.

Otrais nosacījums par pietiekamo pamatu vērtēt iesniegto satura materiālu kā kvalitatīvu, LSM redakcionālajām prasībām atbilstošu, ņemot vērā apstākli, ka LSM Programmu daļas iespējās nav kritiski izvērtēt un pārbaudīt katra Raidījumā izteiktā apgalvojuma, precizitāti, objektivitāti, patiesumu, balstās Raidījumā sniegtās informācijas ticamības apsvērumos – *vai tā varētu būt, kā tiek vēstīts* –, bet ne šīs informācijas patiesuma noteikšanā – *vai tā ir, kā tiek vēstīts*. Neiedziļinoties Sižeta problemātikā, ir iespējams vienīgi nepieļaut acīmredzamu aplamību un neticamas informācijas iekļaušanu LSM saturā. Savukārt prasīt katra ārēja satura veidotāja sagatavoto materiālu padziļinātu analīzi tās empīriskā patiesuma aspektā būtu pārmērīgi, tāpēc jo svarīgāks ir uzticēšanās nosacījums.

Šī nosacījuma ievērošanu šajā gadījumā pamato LSM līdzšinējā ilggadīgā sadarbība ar SIA “Summer Studio”, kā arī tas, ka konkrētais sadarbības partneris ir iepazīstināts ar LSM pašregulējošo dokumentu prasībām. Savukārt iespēju uzticēties konkrētajam sadarbības partnerim ombuda vērtējumā mazina divi apstākļi:

- tas, ka 2023. gada oktobrī ir saņemta līdzīga satura pretenzija pret sadarbības partnera producēto raidījumu, par kuru ir sniegts ombuda atzinums Nr. 21/6-3, kurā tiek atzīti precizitātes un objektivitātes principu pārkāpumi, un raidījuma virsrakstā, selektīvi un vienpusīgi interpretējot satura veidošanā izmantoto informācijas avotu, nav ievērota prasība izvairīties no tendenciozitātes;
- tas, ka informāciju par Raidījuma saturā pieļauto kļūdu LSM saņēma nevis no SIA

“Summer Studio”, bet kā iesniegumus no trešajām personām.

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

vērš uzmanību:

[9] Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds atzinumus sniedz normatīvo aktu definētajās kompetences robežās un izmantojot LSM Redakcionālo vadlīniju un Rīcības un ētikas kodeksa normas, kas attiecas uz profesionālo ētiku un tās ievērošanu redakcionālajos lēmumos un profesionālajās procedūrās, kas veiktas LSM satura veidošanas procesā. Nedz normatīvie akti, nedz LSM Redakcionālās vadlīnijas un Rīcības un ētikas kodekss nedod ombudam tiesības sniegt Iesniegumā minēto apstākļu juridisko izvērtējumu.

Izvērtējot konstatēto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

atzīst:

[10] Ombuds atzīst, ka Sižetā, atskaņojot apgalvojumu – *Taču uzreiz jānomierina – no sava suņa cilvēks nevar inficēties* – ir pārkāpti LSM Redakcionālo vadlīniju 1.4 punktā noteiktie LSM darbības profesionālie principi *Precizitāte* un *Objektivitāte*, attiecīgi nav ievērota LSM Redakcionālo vadlīniju 1.2. punktā noteiktā misija strādāt sabiedrības interesēs. Apgalvojums sniedz nepārbaudītu un kļūdainu informāciju, maldinot auditoriju, un tas ir pretrunā sabiedrības interesēm saņemt patiesu informāciju un novērst maldinošas informācijas ietekmi.

[11] Ombuds atzīst, ka Raidījuma producentes komunikācijā ar Iesniedzēju 1 nav pilnvērtīgi ievērotas LSM Rīcības un ētikas kodeksa 2.2. punktā un 6.1. punktā noteiktās prasības. Raidījuma producentei bija jāuzņemas atbildība par radušos kļūdu, viņas iespējās bija ievirzīt komunikāciju konstruktīvā gultnē un situāciju atrisināt, ar savu attieksmi nemazinot uzticēšanos LSM. Kā konstruktīva un atbildīga rīcība būtu uzskatāma tūlītēja LSM informēšana par radušos situāciju.

[12] Ombuds neatzīst LSM redakcionālajos lēmumos Redakcionālo vadlīniju 1.3 punktā izteiktās LSM redakcionālās vērtības *Atbildīgums* un 2.10. punktā *Kļūdu labojumi* noteikto prasību pārkāpumus. LSM redakcionālā vadība ir uzņēmusies atbildību par LSM programmā LTV1 iekļauto saturu, operatīvi reaģējusi uz izteikto kritiku un atzinusi pieļauto kļūdu. Kļūda ir tikusi labota, cik ātri tas ir bijis iespējams, par ko liecina veiktās darbības:

- video faila labošana publiski pieejamajā un arhīvā saglabājamajā Raidījuma materiālā;
- Raidījuma materiāla papildināšana ar informāciju par precizējumu, t.sk. arī tiešsaistes sociālo tīklu individuālajos profilos;

- kļūdas labojuma un atvairīšanās par kļūdaino informāciju iekļaušana 2025. gada 20. decembra raidījumā “Ķepa uz sirds”.

Izvērtējot atzīto, sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

iesaka:

[13] Ņemot vērā LTV Programmu daļas direktores atbildes vēstulē ombudam izteiktos apsvērumus saistībā ar uzdoto jautājumu par 2023. gada 1. novembra ombuda atzinumā Nr. 21/6-3 iekļautā ieteikuma ievērošanu – *ombuda ieteikums ir rekomendējošas dabas un nevar tikt uzskatīts par saistošu visus turpmākos gadus atkārtoti slēdzot līgumu*, un, ka *minētais ieteikums bija par 2023. gada 25. septembra raidījuma radio versiju. Šajā laikā VSIA “Latvijas Televīzija” un VSIA “Latvijas Radio” darbojās šķirti, un informācijas pārnese notika fragmentāri* – ombuds atkārtoti iesaka regulāri nodrošināt neatkarīgo producentu satura veidotājiem un LSM darbiniekiem, kas atbild par neatkarīgo producentu sagatavoto saturu, LSM Redakcionālo vadlīniju un Rīcības un ētikas kodeksa pamatprincipu skaidrošanu, analizējot konkrētus piemērus un izvērtējot profesionālās ētikas pārkāpumu riskus, kas saistīti ar informācijas atlasī, tās izpratni, novērtēšanu un interpretāciju.

Ombuds vērš uzmanību, ka SEPLPL 18. panta trešā daļa nosaka: *Sabiedriskie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi **ņem vērā** sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuda atzinumā ietvertos secinājumus. Īpašos gadījumos sabiedriskais elektroniskais plašsaziņas līdzeklis var šos secinājumus neņemt vērā, atteikumu pamatojot rakstveidā.*

[14] Ombuds iesaka papildināt LSM sadarbības nosacījumus ar neatkarīgajiem producentiem, autoriem, individuālajiem komersantiem un citiem, kas veido saturu publicēšanai LSM programmās vai pakalpojumos, ar prasību savlaicīgi informēt LSM par pieļautajām kļūdām un neprecizitātēm, kas ir atklātas jau pēc sagatavotā materiāla publicēšanas LSM programmās un pakalpojumos, lai tādējādi kļūdas pēc iespējas operatīvāk tiktu labotas. Profesionālu rīcību raksturo nevis kļūdu neesamība, bet gan spēja tās atklāt un novērst, kā arī spēja mācīties no tām, lai novērstu to atkārtosanos.

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas

līdzekļu ombuds

(paraksts)*

Edmunds Apsalons

*DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR
LAIKA ZĪMOGU